

Kursplan

Fakulteten för konst och humaniora
Institutionen för kulturvetenskaper

1AE150 Arkeologi II, 30 högskolepoäng
Archaeology II, 30 credits

Huvudområde

Arkeologi

Ämnesgrupp

Arkeologi

Nivå

Grundnivå

Fördjupning

G1F

Fastställande

Fastställd 2010-05-27.

Reviderad 2026-04-29. Revidering av förkunskapskrav.

Kursplanen gäller från och med vårtermin 2027.

Förkunskaper

För tillträde till kursen krävs att den studerande har 19 hp från 1AE100 Arkeologi I 30 hp, eller motsvarande.

Mål

Efter avslutad kurs ska studenten kunna:

- identifiera och förklara centrala frågor i forskning om förhistorien,
- applicera metoder för analys och presentera arkeologisk data,
- exemplifiera och kritiskt värdera ett urval av arkeologiska metoder och teorier,
- analysera hur arkeologer kopplar sina frågeställningar, tolkningar och modeller till forskningsmaterial.

Delkurs 1 Geografiska informationssystem (GIS), 7,5 hp

Efter avslutad delkurs ska studenten kunna:

- beskriva möjligheter och begränsningar i användningen av GIS som redskap för rumsliga analyser,
- ge exempel på arkeologiska användningar av GIS,
- tillämpa geografiska informationssystem (GIS) för enkla analyser av data,
- presentera data genom GIS.

Delkurs 2 Arkeologi i Europa och världen, 7,5 h

Efter avslutad delkurs ska studenten kunna:

- jämföra förhistorien i Norden med utvecklingen i Europa och världen,
- exemplifiera och karakterisera tolkningar av några centrala frågor inom forskning om förhistorien såsom människans uppkomst, förändringar över lång tid från jägare-samlare-samhällen till jordbrukssamhällen och uppkomsten av hierarkiska system,
- problematisera hållbarhetsfrågor utifrån ett långtidsperspektiv.

Delkurs 3 Metod och teori inom arkeologin, 7,5 hp

Efter avslutad delkurs ska studenten kunna:

- beskriva olika sätt att diskutera och svara på arkeologiska frågeställningar,
- exemplifiera och diskutera teoretiska förhållningssätt och metodval i relation till arkeologiska frågeställningar,
- använda informationssökningssystem med relevans för arkeologi,
- beskriva och karakterisera ett vetenskapligt arbete och dess uppbyggnad.

Delkurs 4 Självständigt arbete, 7,5 hp

Efter avslutad delkurs ska studenten kunna:

- kritiskt tolka, utvärdera och analysera ett arkeologiskt eller till arkeologiämnet relaterat material i relation till väldefinierade frågeställningar,
- tillämpa vetenskapliga arbetsätt i ett självständigt skriftligt arbete,
- kritiskt diskutera eget och andras skriftliga arbete.

Innehåll

Kursinnehåll för hela kursen

Kursen ger en fördjupning i arkeologi med vikt på en kontextualisering av Nordens förhistoria i jämförelse med Europa och världen med fokus på människans utveckling, övergång till jordbrukssamhällen samt uppkomsten av hierarkiska samhällen. Kursen ger också praktiska färdigheter i hantering och analys av rumslig arkeologisk data med hjälp av GIS. Kursen ger en fördjupning i arkeologiskt tänkande med tonvikt på teoretiska och metodiska frågor. Kursen avslutas med att studenten författar ett självständigt arbete och genom detta lär grunderna för vetenskapligt skrivande.

Delkurs 1 Geografiska informationssystem (GIS), 7,5 hp

GIS är en teknik för lagring, design och analys av digitala kartor. Delkursen ger en introduktion till användningen av GIS som arbetsredskap. Förståelse för representation och analys av rumsliga element betonas. Delkursen belyser generella rumsliga problemställningar i samhället genom praktiska tillämpningar av GIS.

Delkurs 2 Arkeologi i Europa och världen, 7,5 hp

Denna delkurs ger en allmän introduktion till arkeologi i Europa och världen samt tar upp några av arkeologins centrala frågor och hur arkeologisk forskning teoretiskt och

metodiskt har behandlat dem. Frågorna rör (1) den moderna människans uppkomst och utveckling, (2) dynamiken i vad som i ett långtidsperspektiv definieras som övergången från samhällen baserade på jakt, fångst och samlande till jordbrukssamhällen samt (3) uppkomsten och institutionaliseringen av hierarkiska samhällen. Tyngdpunkten ligger på utvecklingen i Europa men med global utblick.

Delkurs 3 Metod och teori inom arkeologin, 7,5 hp

Delkursen fokuserar på förståelse av vetenskapliga arkeologiska forskningsprocesser, med särskild tonvikt på teorins och metodologins betydelse. Kursen presenterar grundläggande vetenskapsteoretiska förhållningssätt och ger en introduktion till en rad aktuella diskussioner om teori och metodval inom arkeologin. I denna kurs behandlas också val av frågeställningar och metoder i ett vetenskapligt arbete och arkeologiskt textantverk inklusive ämnesrelaterad referenshantering. Delkursen introducerar vetenskaplig informationssökning, främst med hjälp av bibliotekets resurser och där tillgängliga arkeologiska databaser. En exkursion ingår i kursen.

Delkurs 4 Självständigt arbete, 7,5 hp

Denna delkurs består av ett självständigt skriftligt arbete i vilket ett arkeologiskt vetenskapligt problemområde undersöks, analyseras och diskuteras. Arbetet diskuteras vid ett avslutande seminarium där den studerande fungerar som respondent för sitt eget arbete och som opponenter på ett arbete författat av annan student.

Undervisningsformer

Undervisning sker i form av föreläsningar, seminarier, exkursioner, praktiska övningar och handledning. Undervisning sker på campus eller på distans. Undervisning på engelska kan förekomma.

Examination

Kursen bedöms med betygen Underkänd, Godkänd eller Väl godkänd.

För betyget Godkänd ska kursens mål vara uppnådda. Betygskriterier för betyget Väl godkänd meddelas skriftligen vid kursstart. För betyget Väl godkänd på hela kursen krävs betyg Väl godkänt på minst tre av delkurserna.

Delkurs 1 examineras genom datorlaborationer, seminarium och ett individuellt projektarbete.

Delkurs 2 examineras genom skriftlig(a) uppgift(er).

Delkurs 3 examineras genom muntliga uppgifter, skriftliga uppgifter, eller med en kombination av båda.

Delkurs 4 examineras genom ett skriftligt självständigt arbete vilket försvaras vid ett seminarium.

Omexamination ges i enlighet med Lokala regler för kurs och examination på grundnivå och avancerad nivå vid Linnéuniversitetet. I det fall student med funktionsnedsättning har rätt till särskilt pedagogiskt stöd beslutar examinator om anpassad eller alternativ examination.

Kursvärdering

Kursvärdering genomförs under kursen eller i nära anslutning till kursens avslutning. Resultat och analys av genomförd kursvärdering ska skyndsamt återkopplas till de studenter som genomfört kursen. Studenter som deltar vid nästa kurstillfälle ska senast

vid kursstart informeras om föregående kursvärderingsresultat och genomförda förändringar i kursen.

Kurslitteratur och övriga läromedel

Delkurs 1 Geografiska informationssystem (GIS), 7,5 hp

Chapman, Henry. *Landscape Archaeology and GIS*. Stroud: Tempus. Senaste upplagan. 240 sidor. ISBN 0752436031.

Dell'Unto, Nicolò & Landeschi, Giacomo. *Archaeological 3D GIS*. London: Routledge. Senaste upplagan. 154 sidor. ISBN 9780367472078

Gillings, Mark, Hacigüzeller, Piraye & Lock, Gary (red.). *Archaeological spatial analysis: a methodological guide*. Abingdon, Oxon: Routledge. Senaste upplagan. 484 sidor. ISBN 9780815373230

Hall, Ola. *Introduktion till kartografi och geografisk information*. Lund: Studentlitteratur. Senaste upplagan. 205 sidor. ISBN 9144040504

Nilsson, Nicholas. GIS-manual. GIS-kurs Arkeologi II. Kompendium, 56 sidor. Tillhandahålls via lärplattformen.

Urval vetenskapliga artiklar (ca 50 sidor), tillhandahålls på lärplattformen.

Delkurs 2 Arkeologi i Europa och världen, 7,5 hp

Barker, G. *The agricultural revolution in prehistory: why did foragers become farmers?* Oxford: Oxford University Press. Senaste upplagan. 414 sidor.

Bunbury, J. 2010. The Development of the River Nile and the Egyptian Civilization: A Water Historical Perspective with Focus on the First Intermediate Period. In Tvedt, T. & Coopey, R. (eds.). *A History of Water, Series 2, Vol. 2. From the Birth of Agriculture to Modern Times*: 52-71. I.B. Tauris. London. 20 sidor.

Crowther, A. & Faulkner, P. 2021. A cave site in Kenya's forests reveals the oldest human burial in Africa. *The Conversation*, May 5, 2021. Tillgänglig online.

Haaland, R. 2007. Porridge and Pot, Bread and Oven: Food Ways and symbolism in Africa and the Near East from the Neolithic to the Present. *Cambridge Archaeological Journal* 17:2, 165-182. 17 sidor.

Haaland, R. 2009. Aquatic Resource Utilization and the Emergence of Pottery during the Late Palaeolithic and Mesolithic: A Global Perspective from the Nile to China. In Oestigaard, T. (ed.). 2009. *Water, Culture and Identity. Comparing Past and Present Traditions in the Nile Basin Region*: 213-235. 23 sidor.

Jakobsson, M. et al. 2022. Vetenskapen säger: Om människans evolution. *Natur & Kultur*. 20 sidor.

Jansen, M. 2014. Mohenjo-Daro, Indus Valley Civilization: Water Supply and Water Use in One of the Largest Bronze Age Cities of the Third Millennium bc. In Tvedt, T. & Oestigaard, T. (eds.). *A History of Water. Series 3, Vol. 1. Water and Urbanization*: 52-70. I.B. Tauris. London. 19 sidor.

Kaliff, A. & Oestigaard, T. 2020. *The Great Indo-European Horse Sacrifice: 4000 Years of Cosmological Continuity from Sintashta and the Steppe to Scandinavian Skeid*.

OPIA 72. Uppsala. Kap. 1, 4, 5, 9, 10. 136 sidor.

Lombard, M. 2017. Ancient DNA increases the genetic time depth of modern humans. *The Conversation*, October 12. Tillgänglig online.

Nigro, L. 2014. Aside the Spring: Tell Es-Sultan/Ancient Jericho: The Tale of an Early City and Water Control in Ancient Palestine. In Tvedt, T. & Oestigaard, T. (eds.). *A History of Water. Series 3, Vol. 1. Water and Urbanization: 25-51*. I.B. Tauris. London. 27 sidor.

Oestigaard, T. 2018. *The Religious Nile. Water, Ritual and Society since Ancient Egypt*. I.B. Tauris, London. (Ch. 5, The River Civilization in the Desert): 258-288. 31 sidor.

Olsen, B. A, Olander, T., Kristiansen, K. (eds.). 2019. *Tracing the Indo-Europeans: New evidence from archaeology and historical linguistics*. Oxbow, Oxford. (tilgjengelig på Jstor). Ch. 2 och 6. 52 sidor.

Pedersén, O. 2014. Waters at Babylon. In Tvedt, T. & Oestigaard, T. (eds.). *A History of Water. Series 3, Vol. 1. Water and Urbanization: 107-129*. I.B. Tauris. London. 23 sidor.

Penny, D. 2010. The Mekong River System and the End of the Angkor Civilization: A Water Historical Perspective. In Tvedt, T. & Coopey, R. (eds.). *A History of Water. Series 2, Vol. 2. From the Birth of Agriculture to Modern Times. , Vol. 2: 129-144*. I.B. Tauris. London. 16 sidor.

Randolph-Quinney, P. & Sinclair, A. 2018. The revolution that wasn't: African tools push back the origins of human technological innovation. *The Conversation*, March 2018. Tillgänglig online.

Schmidt, K. 2010. Göbekli Tepe – the Stone Age Sanctuaries. New results of ongoing excavations with a special focus on sculptures and high reliefs. *Documenta Praehistorica XXXVII* (2010): 239-256. 18 sidor.

Sulas, F. 2014. Aksum: Water and Urbanization in Northern Ethiopia. In Tvedt, T. & Oestigaard, T. (eds.). *A History of Water. Series 3, Vol. 1. Water and Urbanization: 175-197*. I.B. Tauris. London. 23 sidor.

Tvedt, T. 2001. *Världens historia: Med det förflutna som spegel*. Bazar Förlag. Stockholm. Del 1 – De första civilisationerna. 54 sidor.

Vandkilde, H. *Culture and change in Central European prehistory: 6th to 1st millennium BC*. Aarhus: Aarhus University Press. Senaste upplagan. 182 sidor.

Wilking, J. & Maape, S. 2021. Ancient eggshells and a hoard of crystals reveal early human innovation and ritual in the Kalahari. *Times Live*, 24 April 2021. Tillgänglig online.

Wrangham, R. 2017. Control of Fire in the Paleolithic. *Current Anthropology*, Vol. 58, No. S16: S303-313. 14 sidor.

Wong, K. 2020. How Scientists Discovered the Staggering Complexity of Human Evolution. *Scientific American*, 1 September 2020. Tillgänglig online.

Wright, K. R. 2014. Machu Picchu: Water Engineering in the Mountains. In Tvedt, T.

& Oestigaard, T. (eds.). *A History of Water. Series 3, Vol. 1. Water and Urbanization: 198-220*. I.B. Tauris. London. 23 sidor.

Delkurs 3 Metod och teori inom arkeologin, 7,5 hp

Burström, Mats (red.). 2008. *Samtidsarkeologi – varför gräva i det nära förflutna?* Huddinge: Södertörns högskola. 106 sidor.

Denscombe, Martyn. *Forskningshandboken: för småskaliga forskningsprojekt inom samhällsvetenskaperna*. Alla upplagor, även på engelska, är användbara. c 500 sidor.

Hodder, Ian. 2012. *Entangled: an archaeology of the relationships between humans and things*. Malden, MA: Wiley-Blackwell. 244 sidor.

Johnson, Matthew. *Archaeological Theory – An Introduction*. Oxford: Blackwell. Senaste upplagan. c. 350 sidor.

Renfrew, Colin & Bahn, Paul. *Archaeology: theory, methods and practice*. London: Thames and Hudson. Part II, c. 350 sidor. Senaste upplagan (men upplagor fr.o.m. 2008 accepteras också)

Sohlberg, Peter & Britt-Marie. *Kunskapens former: vetenskapsteori och forskningsmetod*. Malmö: Liber. Senaste upplagan. c. 350 sidor.

Delkurs 4 Självständigt arbete, 7,5 hp

Björklund, Maria & Paulsson, Ulf. *Seminarieboken: att skriva, presentera och opponera*. Lund: Studentlitteratur. Senaste upplagan. 130 sidor.

Trost, Jan. *Att skriva uppsats med akribi*. Lund: Studentlitteratur. Senaste upplagan. 80 sidor.